

no bi bilo, da bi se za pouk pobrigal krajevni šolski odbor. Kjer naj bi se kuhalo, bi morala imeti šola prostor za to, pa drva, morda tudi kaj kuhinjske posode in za potrebo tudi kako kuhinjsko brisačo. Pri nas je šlo vse to na moj rovaš, ker šola nima prostora, na vse drugo pa za enkrat reflektirala nisem.

H kuhanju sem jih pritegnila vsakokrat po 6, kar je za mojo kuhinjo, ki meri 8,34 m², največje število, ki je mogoče. Bila sem zelo vesela, če je kdaj katera manjkala, da sem jih imela samo 5. Kuhala sta se vselej po dva obeda, eden za mojo mater in zame, drugi za učence. Obedi sta bila zato po dva, da so se naučile vsakokrat po čimveč jedi. Kar se je skuhalo za naju z mamó, od tega so dobile pokušnjo, kar so skuhale zase, so porušile v šolski sobi. Za svoj obed so prinesle vse potrebno od doma s seboj. (Moko, mleko, meso itd.).

Kuhale so se navadne jedi, katere se v vsaki kmetijski hiši lahko pripravljajo, ker imajo zanje vse potrebno doma, tako n. pr. smo pripravile:

Govejo juho in par postnih juh z rezanci, raznimi žličniki, vlivanci in z žlikrofi.

Omake: Vinsko, hrenovo, čebulovo, paradižnikovo.

Mesne jedi: Navadni in segedinski golaš, obara, vampi, jetra, polpete.

Navadne močnate jedi: Struklji, kruhovi in krompirjevi knedenci.

Za rekonvalescente: Zdrobov, rižev in kruhov narastek, palačinke, praženje, piškoti, keksi in šadó.

Močnate jedi iz shajanskega testa: Orehova, ocvirkova potica in krofi. (Testo so prišle pripraviti že v soboto zvečer).

Ocvrta močnata jed brez drožja: Flanci.

Kako se ohranijo paradižniki v slani vodi in kako se skuha povidel, to sem jim samo povedala, ker v oni dobi ni bilo paradižnikov in češpelj.

Tako, to je v glavnem vse, kar smo delale. Največje veselje so kazale za močnate jedi, in sicer v prvi vrsti za piškote. Bil je to navadni biskvit. Odkar sem jih to navadila, ni bilo nikogar več k meni s prošnjo, naj naredim piškote za bolnika. Zdaj jim to že one spečejo, ki so se lani udeležile krožka. Tort in takih jedi, za katere bi morale kupovati rozine, mandelje itd., jih nisem učila. To bi jih zapeljalo v potratnost, za katero pa pri naših razmerah ni denarja. Naš kmet je zelo obubošan in se drže samo one kmetije, čijih gospodarji so v Ameriki. Zato je treba, da se štedi v vsem.

Da se dekleta pri kuhanju vadijo tudi pomivanja posode, snajenja pribora, da se jim govori o higijeni in snagi, se jim pokaže, kako se pripravi miza za obed, to je umevno ob sebi.

Sklep. Za uspešen krožek je neobhodno potrebno, da

sloni vse na praktičnem delu.

Teorija brez prakse je mrtva. Ob samih prijavah se krožek razblini in trud in dobra volja učiteljic sta zaman.

Praktično pa pojde le tam, kjer bo s krožki sodeloval krajevni šolski odbor in nabavil vse, kar je potrebno, da se doseže uspeh.

To, kar sem napisala, velja za naše krajevne razmere, to poudarim še enkrat. Naša dekleta bodo gospodinje na kmetih ali pa v Kanadi, kjer je že zdaj od vsake naše hiše gotovo po ena. Za krožek blizu Ljubljane in drugih mest, tam bo pa treba ubrati čisto druge strune, ki bodo brnele dotičnemu kraju in njegovim razmeram v prilog.

Poldka Bavdkova.

* Močnate jedi so niso pojedle v šoli, ampak so se nosile domov, da so jih pokušali tudi domači.

Splošne vesti.

— Obisk dunajskih šol. Za vse prijavitelne tovariše in tovarišice smo zaprosili 8dnevni dopust pri obeh velikih županstvih. Po zagotovitvi prosvetnega inspektorata mariborske oblasti bo prošnja ugodno rešena, isto pa upamo tudi za ljubljansko oblast. Udeležencem torej ni treba prositi za dopust. Istočasno smo zaprosili veliki županstvi tudi, da izdasta pristojnim sreskim poglavarstvom dovoljenje za izstavitve potnih listov; tiskovine si naj vsak že prej nabavi, če jih še nima. O rešitvi prošnje bo vsak obveščen od pristojnih sreskih poglavarstev, oziroma policijskih uradov. Vizuma avstrijskih oblastev ni treba nobenega, ker so posredniki dunajskega (velesejma) oproščeni od tega. Skupni odhod iz Maribora je dne 10. marca ob 8:55. Dotlej si naj vsak preskrbi vstopnico za dunajski velesejem, ki jo dobi v pisarni Putnika visavisa glavnega kolodvora; istotam lahko kupi tudi vozno karto s 25% nim popustom z ozirom na obisk velesejma. Neobhodni stroški so: vstopnica za velesejem 40 Din, osebni vlak iz Maribora na Dunaj in nazaj skupno 175 Din, oskrbnina na Dunaju dnevno 30 Din.

Pedagoška centrala v Mariboru.

— Med dunajske tovariše!... Kakor je razvidno iz zadnje številke našega stanovskega lista, nameni prirediti mariborska »Pedagoška centrala« študijsko potovanje na Dunaj sredi meseca marca. Posebej poudarjati praktičen pomen takih ekskurzij, se mi ne zdi potrebno, kajti to je vendar samo ob sebi razumljivo. Tudi slovenski učitelj mora znati, kaj se dogaja na pedagoškem polju onran domačega plota. Zato pozdravljamo akcijo »Pedagoške centrale« z željo, da najde njen poziv vsestranski odmev pri

učiteljstvu. Morda bi imel ta ali oni kake pomisleke z ozirom na čas, češ, da je rok jako kratak. Pomisliti pa je treba tudi to, da se moramo ozirati tudi na Dunajčane, ki ne morejo sprejeti novemskih študijskih skupin ob vsakem poljubnem času. Dunajski velesejem bi bil ravno ugodna prilika, da bi bilo potovanje zvezano z različnimi ugodnostmi in nižjimi stroški. V nobenem oziru ne bi presegali celokupni stroški po vsej verjetnosti dobre polovice mesečnih prejemkov, četudi je Dunaj milijonsko mesto. Prosimo »Pedagoško centralo«, da bi pri posameznih oblastih dosegla udeležencem, oziroma pri glavnem vse potrebno za potovanje (potni list, dopust itd.), da bi ne bilo treba posebej edincem po nepotrebnem še posebej zgubljati dragocenega časa, ki je še na razpolago do omenjenega roka. Zeleti je, da se priklasi vsaj toliko udeležencem, da bi jih bilo vsaj za eno, dve skupini. Kdor se je namreč doslej ukvarjal, oziroma zasledoval pedagoški razvoj drugod le bolj s pomočjo knjig, po-

ustanovili leta 1919. svojo strokovno organizacijo »Zwiazek Polskiego Nauczycielstwa Szkol Powszechnych«, ki ima sedaj 37.598 članov, to je 59,2% vsega učiteljstva. Pred vojno so imeli svojo organizacijo samo učitelji avstrijskega dela Poljske, drugi, zlasti v ruskem delu, so se morali shajati skrivaj. Program Z. P. N. S. P. je sledeči: 1. združitev vseh učiteljev na Poljskem v svrhu izboljšanja gospodarskih prilik in izobrazbe, 2. obramba družabnih in pravnih pravic, 3. napredek učnih metod in narodne prosvete, 4. pomoč gospodarskemu napredku države. V soglasju s svojim programom izdaja celo vrsto časopisov in revij: tednik »Głos Nauczycielski«, stanovsko glasilo z mesečno prilogo »Praca Szkolna« (šolsko delo); mesečno znanstveno revijo »Ruch Pedagogiczny« (pedagoško gibanje); četrtletno revijo »Szkoła Specjalna« za učitelje slepih in gluhih; četrtletno revijo »Polskie Archiwum Psychologii«; dvomesečnik »Polska Oświata Pozaszkolna« (poljsko izvenšols-

namerava »Doma«, stavbena zadruga državnih nameščencev in upokoјencev, r. z. z. o. j. v Ljubljani, preosnovati svoja združna pravila ter tako po izpolnitih pogojih prevzeti funkcijo Zadruga državnih uslužbencev za nabavo stanovanj v okviru imenovane uredbe. V ta namen sklicuje stavbena zadruga »Doma« svoj redni občni zbor za soboto 16. marca ob 19:30 v zadnjo sobo Narodne kavarne v Ljubljani. Na tem vprašanju so interesi vsi državni uslužbenci in upokoјenci.

— V dnevnikih se je razvila živahna polemika o uradniškem vprašanju. Ker nam je zaradi tesnega prostora danes težko posneti vsaj glavne misli iz razprav, priobčimo isto v prihodnji številki.

— Doklade sodnikov. Zakon o sodnikih določa za sodnike in sodniške pomočnike poleg rednih prejemkov še specialne sodniške doklade, in sicer: za pripravnike 200 Din, za pristave in tajnike okrožnih in trgovskih sodišč 600 Din, za sodnike sreskih, okrožnih in trgovskih sodišč ter tajnike višjih sodišč 1000 Din, za sodnike okrožnih in trgovskih sodišč z nad 14 leti službe 1500 Din, za starešine sreskih sodišč 1200 Din, za predsednike okrožnih in trgovskih sodišč ter sodnike apelacijskih sodišč 2000 Din, za podpredsednike apelacijskih sodišč 2500 Din, za predsednika apelacijskih in sodnike kasacijskih sodišč 3000 Din, za podpredsednika kasacijskega sodišča 3500 Din in za predsednika kasacijskega sodišča 4000 Din. Ker pa je z tudi s prejšnjimi sklepi ministrskega sveta priznana nekaterim kategorijam posebnih sodniških dokladov, je finančni minister z rešenjem DR. br. 16.500 ukinil odredbe ministrskega sveta DR. br. 122.200 iz leta 1927, v kolikor se nanašajo na sodnike in sodniške osebe, našteje v členu 51. zakona o sodniških rednih sodišč z dne 8. januarja 1929. S tem rešenjem se s 1. aprilom ukinje dosedanje specialne sodniške doklade.

— Sestava glavnega prosvetnega sveta. Nj. Vel. kralj je na predlog prosvetnega ministra z ukazom postavil za predsednika glavnega prosvetnega sveta dr. Tihomira Djordjevića, rednega profesorja beograjskega vseučilišča; za redne člane pa: dr. Čedomilja Mitrovića, rektora beograjskega vseučilišča, dr. Vladimira Čorovića, rednega profesorja beograjskega vseučilišča, dr. Djordja Jovanovića, rednega profesorja beograjskega vseučilišča, Jeremijo Živanića, rektora beograjske višje pedagoške šole, dr. Stjepana Bosanca, rektora zagrebske višje pedagoške šole, Nikola Polovina, načelnika splešnega oddelka prosvetnega ministrstva, dr. Vojislava Mladenovića, načelnika oddelka za osnovni pouk in narodno izobrazbo, dr. Ivana Kasumovića, prosvetnega inspektorja v Zagrebu, dr. Karla Capudra, prosvetnega inspektorja v Ljubljani, Boška Boškovića, ravnatelja 2. moške gimnazije v Beogradu, dr. Izidora Sekulića, prof. 2. ženske gimnazije v Beogradu, Milana Karića, ravnatelja 3. ženske gimnazije v Beogradu, Jelenka Mihajlovića, profesorja beograjske realke in Nedeljka Divca, profesorja višje pedagoške šole. — Seja glavnega prosvetnega sveta se je vršila presledki teden v Beogradu.

— Novi zakoni. Pravkar je izšel v založbi Tiskovne zadruge 24. snopič Zbirke zakonov. Ta snopič prinaša poleg proklamacije Nj. Vel. kralja z dne 6. januarja 1929 in njegovega nagovora na ministre seldeče zakone, oziroma spremembe v obstoječih zakonih: Zakon o kraljevski oblasti in o vrhovni drž. upravi, Zakon o zaščiti javne varnosti in reda v državi, izpremembe in dopolnitve zakonov o tisku, izpremembe zakonov o občinah in oblastnih samoupravah, izpremembe in izpolnitve zakona o drž. svetu in upravnih sodiščih, izpremembe in dopolnitve v zakonu o glavni kontroli, zakon o drž. sodišču za zaščito države in uredba za izvrševanje tega zakona, zakon o postavljanju in premeščanju, upokoјevanju in odpuščenju drž. uradnikov. Novi snopič velja 10 Din, s poštnino 11 Din.

Obleke kemično čisti, barva, plisira in lika tovarna JOS. REICH.

Zitnih kav je več vrst, ŽIKA je pa samo ena. Zaradi njenih velikih vrednosti za zdravje ima vedno več prijateljev. Ni čudno, če se pojavljajo tudi ponaredbe. Pri nakupu je paziti zato na ime »ŽIKA«.

— P. n. učiteljstvo opozarjamo na našnji oglas tvrdke DRAGO GORUP & COMP. Tvrdko toplo priporočamo.

Ure, zlatnine in srebrnine na obroke

brez zvišanja cen pri urarju in juvelirju

M. JLGGERJEV SIN, Maribor

Gospodsk. ulica 15.

Na novo je izšla

v založbi Oblastne založbe šolskih knjig in učil v Ljubljani

karta zgodovinskega razvoja kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev 1804—1918

v priročni izdaji (43×50 cm) za srednje, meščanske, osnovne in strokovne šole. Dobiva se pri Oblastni založbi in po vseh knjigarnah za ceno 8 Din.

Miroslava Leitgeb / Ljubljana, Jurčičev trg štev. 3.

Izdelovanje ročnih in strojnih vezenin. Predtiskarja. Zaloga DMC in vseh potrebnih za vezenje in predtisk.

Otvoritveno naznanilo!

S tem si usojam p. n. občinstvu vljudo naznaniti, da sem izstopil iz tvrdke „ELITE“ konfekcija, družba z o. z., Ljubljana, in da sem otvoril svojo lastno, novo trgovino pod imenom

Drago Gorup & Co.

Ljubljana, Miklošičeva cesta 14/II

Konfekcija •• Izdelovanje in prodaja

V svojem novem podjetju bom vodil vse v to stroko spadajoče predmete, ki bodo v vsakem oziru strokovno izdelani, za kar jamči moja dolgoletna praksa in vsestransko poznavanje te stroke, tako da bodo p. n. odjemalci vedno in v vsem najtočnejše in najkulantneje postreženi. Velečenjenemu občinstvu se najvljudneje priporočam ter beležim z odličnim spoštovanjem

Drago Gorup.

ročil... ta gotovo ne bo zamudil te ugodne prilike, da se na licu mesta prepriča o vseh dobrih (in event. slabih) straneh nove šole in nove vzgoje. Brez pobud, vtisov in veselja... se menda nikdo ne bo vrnil nazaj na svojo domačo šolo. Zato ponavljam: na pedagoško romanje!... — Až. —

— Potovanje slovenskega učiteljstva na Dunaj. Ker se je doslej prijavilo 60 tovarišev in tovarišic, sprejeli pa jih bomo tokrat le 30, smo bili prisiljeni, da jih nekaj izločimo od tega obiska; vsi tisti pa prihajajo v poštev za prihodnji obisk, ki se bo vršil menda že aprila. Izbrali smo za to potovanje v prvi vrsti člane Pedagoške centrale; oziroma smo se na to, da gre iz vsake šole samo po eden, da bi vsled odsotnosti ne trpel pouk in — tovariši. Imena gg. ki zanje poprosimo za dopust: Ciril Hočevar, Mira Vidmar, Zinka Cerjak, Ivanka Runove, Ljudmila Glinšek, Iva Kramarič, Danica Gruđen, Vlado Klemenčič, Pavla Frassova, Martin Vrečko, Anton Faganeli, Zvonimir Ermenc, Valiko Razinger, Fran Golež, Herman Kmet, Josip Dolgan, Milan Straus, Cirila Zupaneč, Marija Tičar, Anica Verdir, Josip Rupnik, Nanda Vidmar, Ljudevit Belčak, Ivan Struclj, Franja Rebolj, Hinko Sumer, Olga Juvanič, Justina Toni, Katarina Černivec, Ana Lapornik. — Udeleženci naj se teoretično pripravijo v toliko, da prečitajo do sedaj izišle članke o dunajski šolski reformi, in sicer: Prof. Sušnikovo razpravo v »Času« 1927, Prof. dr. Ozvaldovo razpravo v »Času« 1928, E. Vrančeve »Vtise v Dunaja« v »Potopniku« 1929, štev. 5, 6, 7. Ekskurzijo vodi tovar. Osterc in Vranc.

Pedagoška centrala.

— Vzgleden tovariš upokoјenec je tov. Rudolf Horvat v Ljubljani. Zadnjič smo čitali, da je podaril ob priliki izplačila razlik 100 Din Učit. domu v Ljubljani. Enak znesek pa je podaril tudi Učit. domu v Mariboru! Ali se zavedamo mi mlajši, koliko lepiga in širokogrudnega idealizma je v tej gesti našega upokoјenega tovariša, ki ne pozna nobene umetne meje, ampak pomaga povsod, dasi sam ne bo nikoli užival dobrot učiteljskih domov? In mi?

— Učiteljstvo mariborske oblasti obvešča Učit. dom v Mariboru, da ni ravno potreba pošiljati zadnjemu »Tov.« priložene obveznice za Učit. dom v Mariboru. Učit. dom v Mariboru je namreč razposlal na prav vse šole svojega področja posebne tiskovine, s katerimi se delo olajša in ki omogočajo podrobno evidenco. Zato prosimo upraviteljstva, da vpišejo v dotične izkaze res vse učiteljstvo, torej tudi tiste, ki bi morda ne darovali. Upamo pa, da takih belih vran ne bode med nami. »Opomba« pa služi za pojasnilo. — Tudi upokoјenim tovarišem (icam) so se ob priliki izplačila razlik poslane položnice Učit. doma — za kolikor smo vedeli naslove. Ako smo koga prezrli, naj se pa zglopi po dopisnici pri Učit. domu v Mariboru ter se mu dološjejo naknadno.

— Pedagoška centrala v Mariboru. V kratkem bomo razposlali dopolnila k seznamom knjig naše knjižnice, in sicer na naslov tovarišev predsednikov okrajnih učiteljskih društev, katere vljudo prosimo, naj o priliki prihodnjih zborovanj razdelijo poslana dopolnila šolam. Objavljanje novodobnih knjig v »Učit. Tovarišu« se namreč ni obneslo. Menda so tiste novice vsi prezrli, ker ni nihče naročeval knjig, ki so bile objavljene v stanovskem glasilu.

— O učiteljskem udruženju na Poljskem. (Iz »Internacia Pedagogia Revnora«) Poljski učitelji osnovnih šol so

sko prosvetno delo; četrtletno revijo »Roboty reczne« (ročno delo); mesečnik »Wiedza i Zycie« (veda in življenje) in končno še »Plomyk« (plamen) in »Plomyczek« (plamencek), lepo ilustrirana tednika za učence osnov. Večina poljskih učiteljev deluje v majhnih in nezdruženih učilnicah in mnogo jih zbolijo ter umrje za jetiko. Da pomaga bolnim tovarišem, plačuje članstvo Z. P. N. S. P. razen svoje članarine še po 1% svoje skromne plače že od leta 1923, in je zbral na ta način že 2.500.000 zlotov ter zgradilo v Zakopanah v Tatrah velik sanatorij. Blizu tam ima tudi svoj turistiški dom ter šest penzionatov v gorovju in ob morju.

— Naša vest, da je dobilo kmetstvo nadaljevalno šolstvo pri oblastnem odboru svojega samostojnega referenta, je bila prenehaljena. Iz časopisja posnemamo, da obdrži g. dr. Milavec referat iz kmetijstva in zadrugništvo. Vprašanje samostojnega referenta ostane torej odprto.

— Umrl je 22. februarja t. l. v Kropi, v svoji lastni hiši, nestor bivšega kranjskega, pa najbrže tudi vsega slovenskega učiteljstva v častljivi starosti 88 let g. Martin Zarnik, učitelj v pokoji. Rojen je bil 8. novembra 1840 na Homecu pod Kamniškimi planinami. Po dovršeni učiteljski pripravnici v Idriji leta 1858. je nastopil učiteljsko službo v Kropi, kjer je ostal do novembra 1873. Koncem tega leta se je pa preselil kot nadučitelj na dvorazrednico v Trnovem pri Ilirski Bistrici. Tu sta s šegavim in vrlim tovarišem Zamanom bistrila kraške glavice ter prebirala »Učiteljskega Tovariša«, na katerega je bil Zarnik od leta 1861. dalje do smrti naročen. Med učiteljstvom je užival velik ugled in zaupanje. Dolgo vrsto let je bil zastopnik učiteljstva v okrajnem šolskem svetu postojnskem in predsednik tamonjega okrajnega učiteljskega društva. Po jako uspešnem 44letnem službovanju je stopil leta 1902 v zaslužni pokoj. Ker je ostal kot načelnik posojilnice in podružnice C. M. družbe še v Trnovem, je moral prevzeti italijansko podaništvo in pa tudi italijansko učiteljsko pokojnino. — Nam bivšim kronske upokoјencev tudi sedaj po prevedbi na dinarsko pokojnino ne cveto nikake »zlahodne rožice«, vendar smo na boljsem kakor naši tovariši onkraj granice, ker Zarniku so nakazali za 44letno službovanje mesečno le 565 lir, drugim pa še manj. Ohranimo vzornemu tovarišu blag spomin! — K.

— Prepoved intervencij v prosvetnem ministrstvu. Ministrstvo prosvete je izdalo odredbo, po kateri ne sme noben ravnatelj osnovne, meščanske ali srednje šole priti v prosvetno ministrstvo osebno intervencij bodisi zaradi katerekoli stvari. Istotako je prepovedano posameznim prosvetnim oddelkom, da bi zadrževali izvršitev gotovih odredb prosvetnega ministrstva z izgovorom, da se prosvetni inspektor z njim ne strinja. Le v slučaju, ako smatra prosvetni inspektor v smislu čl. 90. uradniškega zakona, da je kak odlok višje oblasti nezakonit, sme zahtevati od prosvetnega ministra novo naredbo.

— Da rešimo vsaj deloma za Slovenijo prispevke, ki jih moramo državni uslužbenci po uzakonjeni uredbi od 5. decembra 1920 o nabavljalnih zadrugah državnih uslužbencev in Zvezi nabavljalnih zadrug državnih uslužbencev (»Službene Novine« št. 292 od 30. decembra 1920), odnosno njenih izpremembah in dopolnitvah od 12. maja 1928 (»Službene Novine« št. 107 od 12. maja 1928), plačevati od svojih službenih prejemkov Zvezi nabavljalnih zadrug v Beogradu zaradi osnovanja kreditnih, oziroma stavbenih zadrug v državi,